

SIRIUS NRT 2020 – *Prakse, ki uspešno implementirajo nove strategije vključevanja priseljencev in razvijajo večjezična šolska okolja v Sloveniji*

Poročilo s posveta

V okviru nacionalnega posveta SIRIUS 2020 smo poskušali nadgraditi spoznanja preteklih dveh posvetov in tako še dejavneje prispevati k ozaveščanju o neločljivi povezanosti med izobraževanjem otrok priseljencev in razvijanjem večjezičnega šolskega okolja. Namen letošnjega posveta je bil evalvirati implementacije novih strategij dela z učenci priseljencev. Med mnogimi novimi pobudami smo se odločili za predstavitev manjšega nabora reprezentativnih slovenskih praks znotraj Evropske mreže za vključevanje priseljencev v izobraževanje (SIRIUS), ki bi jih bilo mogoče umestiti tudi v okvir strokovnih podlag, ki jih ta mreža pripravlja za odločevalce in oblikovalce izobraževalnih politik na ravni EU. Letošnji posvet z naslovom *Prakse, ki uspešno implementirajo nove strategije vključevanja priseljencev in razvijajo večjezična šolska okolja v Sloveniji* je potekal na daljavo 26. novembra 2021. Na posvetu nas je predvsem zanimalo, kako so izbrane dobre prakse oziroma modeli vključevanja učencev priseljencev spremenili kulturo šole (npr. glede načina dela, novih vključenih strokovnih delavcev ali drugih oseb iz lokalne skupnosti – starši, NVO, medkulturni mediatorji, nove oblike komunikacije, vsebin ali metod dela). Sodelujoče_i so svoje primere predstavile_i tako, da so izpostavile_i izhodišča, na katerih so oblikovale_i svoje modele dobre prakse, in kako zagotavljajo njihovo kontinuiteto oz. razvijajo nadgradnjo v šolskem okolju. V diskusiji smo prikazane dobre prakse evalvirali z vidika možnosti njihovega prenosa v druga šolska okolja in prevpraševali njihove modifikacije pri šolanju na daljavo v času epidemije covid-19.

Posveta se je udeležilo 94 učiteljev_ic, profesorjev_ic, vzgojiteljic in drugih strokovnih pedagoških delavcev ter raziskovalcev_k na področju vzgoje in izobraževanja ter migracij, prav tako tudi predstavnici_c odločevalcev z MIZŠ in ZRSŠ, ki so se dejavno vključevali v diskusijo in s tem obogatili refleksijo predstavljenih praks oziroma modelov. Štiri prakse oziroma modeli¹, ki smo jih predstavili, so:

Razvijanje jezikom naklonjenega šolskega okolja in izobraževanje otrok priseljencev: večjezične prakse projekta Jeziki štejejo (dr. Karmen Pižorn, Pedagoška fakulteta, Ljubljana; <https://www.jeziki-stejejo.si>)

Izzivi pri delu z učenci priseljenci v šolskem okolju in mreženje na lokalni ravni (Jolanda Friš Lozej, ravnateljica OŠ Maksa Durjave, Maribor; <http://www.medkulturnost.si/program/>, <http://www.o-md.mb.edus.si>)

Društvo za razvijanje prostovoljnega dela in šole – povezovanje formalnega in neformalnega učenja (Kristina Lovrinović in Halime Djemaili, Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo Mesto; <http://www.drustvospm.si/drustvo-za-razvijanje-prostovoljnega-dela-novo-mesto>)

Usklajevanje teorije in prakse pri delu s priseljenci na OŠ Livada (Goran Popović, ravnatelj OŠ Livada, Ljubljana; <http://www.medkulturnost.si/program/>, <https://www.oslivada.si>)

Ob koncu posveta smo pozvali vse udeležence, da predstavijo tudi svoje uspešne modele in jih po želji posredujejo v pisni obliki. Tiste, ki so se odzvali našemu povabilu, smo objavili v prilogi na koncu poročila.

---

¹ Čeprav so se predstavljeni modeli nanašali predvsem na primere iz osnovnošolskega konteksta, velja opozoriti, da vsi, razen OŠ Livada, vključujejo razvijanje strategij dela tudi za srednješolske izobraževalne programe.

Predstavljene štiri prakse temeljijo na treh različnih izhodiščih, iz katerih so izvajalci_ke izhajali pri svojem razvoju oz. oblikovanju ter implementiranju:

- raziskovanje teoretskih podlag v sodelovanju s skupino raziskovalcev_k, na podlagi katerih so razviti primeri, preizkušani v praksi in nato evalvirani v konzorciju, ki združuje raziskovalke_ce, osnovnošolske, srednješolske in visokošolske učiteljice_e, šolske vodstvene delavke_ce in predstavnike_ce oblikovalcev vzgojno-izobraževalnih politik (primer praks **Projekt Jeziki štejejo – JEŠT in OŠ Milana Šuštaršiča**);
- razvijanje in preizkušanje praktičnih modelov v okviru nacionalnega tematskega projekta, ki temelji na izkušnjah, ki so jih razvili učitelji_ce v neposredni praksi kot izhodišča za oblikovanje splošno prenosljivega modela, v okviru katerega se načrtujejo, preizkušajo, evalvirajo in nadgrajujejo posamezne lokalno specifične prakse; modeli se nato oblikujejo v sistemska priporočila (primer prakse **projekt ESS Izzivi medkulturnega sobivanja na OŠ Maks Durjava Maribor**);
- neposredno razvijanje praks v šolskem in lokalnem okolju kot odziv na specifične potrebe in posebnosti večkulturne situacije v posameznem okolju oz. skupnosti (primer praks **DRPD Novo Mesto in OŠ Livada**).

Primeri štirih uspešnih praks oziroma modelov

Projekt Jeziki štejejo – JEŠT (projekt ESS, financiran s strani MIZŠ, 2017–2022)

Raziskovalna praksa: (predstavitev vodje projekta, dr. Karmen Pižorn, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani)

- Cilj projekta: vzpostavitev koncepta šolske jezikovne strategije na ravni zavoda, podlaga za nacionalni jezikovni program, razvoj različnih sodobnih didaktičnih pristopov na področju vseh jezikov, predlogi vsebin usposabljanj strokovnih delavcev.
- Pomen ustreznih teoretskih podlag za razumevanje večjezičnosti, raznojezičnosti, čezjezičnosti. Terminološke distinkcije so nujne za poenotenje razumevanja in načrtovanje pedagoške ter didaktične prakse.
- Poudarek na raznojezičnosti v razvijanju sporazumevalne medkulturne kompetence, opredeljene na ravneh znanja, stališč in veščin. Sprejemanje in udejanjanje raznojezičnosti kot vrednote v šoli, spodbujanje učenja in rabe vseh jezikov posameznika, vključevanje v učne načrte vseh predmetov, zagotavljanje možnosti učenja raznojezičnosti kot vseživljenjske kompetence.
- Spoštovanje in upoštevanje večjezikovne situacije na vseh ravneh vzgojno-izobraževalnega sistema in v povezovanju z zunanjim okoljem (večjezična raba v vsakdanjih življenjskih situacijah).
- Pripoznanje in vključevanje vseh jezikov v šolsko okolje predpostavlja zavezanost in sodelovanje vseh strokovnih delavcev v kolektivu zavoda, ne le jezikovnih učiteljev.

Primer šolske prakse: (predstavitev učiteljice slovenščine kot drugega jezika za učence priseljenca v OŠ, Zorke Herman, OŠ Milana Šušteršiča, Ljubljana)

- Sledijo učnim načrtom za učenje slovenščine kot drugega jezika, ki jih je za različna VIO razvil Center za slovenščino kot drugi jezik, uporabljajo obstoječa gradiva in prirejajo svoja.
- Predstavitev gradiv za opismenjevanje v slovenščini za mlajše in starejše učence (Križ kraž – interaktivno gradivo, Čas za slovenščino) – v materialni in interaktivni, e-obliki (uporabno tudi pri pouku na daljavo).
- Predpogoj za učenje tujega jezika (slovenščine) je vzpostavljen zaupen odnos z učiteljem oz. drugo osebo v novem šolskem okolju (npr. vrstniki). Le-ta novim učencem priseljenca olajšuje izražanje v svojem in slovenskem jeziku. Pri pouku se

spodbuja medvrstniške interakcije, v katerih se priseljenci učijo neformalne komunikacije v slovenščini z drugimi, večinskimi otroki (v šoli in izven nje).

- Pomembno je učenje preko igre (in tudi vzpostavljanje odnosa skozi igro). Uporaba predvsem »univerzalnih« iger, ki jih vsi poznamo in so prilagojene za učenje jezika (npr. Človek ne jezi se – učenje sklonov glede na met kocke, Enka – protipomenke/sopomenka; Tik-tak bum – besedišče na določeno začetnico ali temo; pri vseh igrah učitelj pripravi besede za izbiro).
- Pouk slovenščine je umeščen v urnik rednega pouka (pred začetkom ali po koncu; učenci so združeni v skupine glede na podobno predznanje ali starost, triado – VIO).
- Pomembna je usklajenost celotnega učiteljskega kolektiva in sodelovanje pri poučevanju slovenščine učencev priseljencev (vsi sodelujejo pri opismenjevanju pri svojih predmetih, ga skupaj načrtujejo in evalvirajo napredek; sprotno preverjanje napredka v znanju slovenščine). To je pomembno za spodbujanje napredka pri učenju slovenščine in za šolsko klimo, kjer se priseljenec počuti sprejetega, ter njegovo samopodobo.
- Vključevanje staršev v učenje slovenščine (v popoldanskem času v šoli, skupaj z otroki ali usmerjanje k drugim NVO, ki nudijo brezplačno učenje slovenščine za odrasle).

Projekt Izzivi medkulturnega sobivanja (projekt ESS, financiran s strani MIZŠ, 2016–2021): OŠ Maks Durjava, Maribor (predstavitev ravnateljice Jolande Friš Lozej)

- Projektni cilj: sistemska uvedba programa dela z učenci priseljenci, oblikovanega na podlagi večletnih preteklih izkušenj strokovnih delavcev in načrta programa dela v projektu ter številnih izobraževanj in spremljanja napredka učencev priseljencev, nadgrajenega in dopolnjenega na podlagi evalvacije učinkovitosti dela na različnih ravneh (kolektiv šole, strokovne skupine, konzorcijske šole, partnerske šole celotne vertikale – vrtci, OŠ in SŠ, multiplikatorke).

- Sodelovanje celotnega šolskega kolektiva (spremljanje in spodbuda učencu priseljencu pri vključevanju v šolo s strani celotnega kolektiva učiteljev, šolske svetovalne službe in multiplikatorke, reorganizacija učenja slovenščine kot drugega jezika v intenzivnih tečajih in pri pouku, načrtovanje in spremljanje učenca priseljenca, delavnice za izboljšanje šolske klime, stalno izobraževanje strokovnih delavcev – didaktika, metodika, spremljanje učenčevega znanja in načini ocenjevanja).
- Povezovanje in sodelovanje s šolami v lokalnem okolju (OŠ, SŠ in vrtci – združevanje otrok priseljencev iz različnih zavodov pri učenju slovenščine kot tujega jezika, strokovna pomoč multiplikatorke učiteljem, neformalne izobraževalne dejavnosti v času šolskih počitnic).
- Povezovanje šole z institucijami in organizacijami v lokalnem okolju (multiplikatorka vzpostavlja most med šolo in zavodi/organizacijami v lokalnem okolju; starši učencev priseljencev ob vpisu na šolo dobijo brošuro z navedbo vseh organizacij v lokalni skupnosti, ki izvajajo različne programe dejavnosti za priseljence vseh generacij; z učenci priseljenci multiplikatorke obiščejo mladinske in otroške centre ali NVO, kjer imajo popoldansko neformalno učenje slovenščine, učno pomoč, prostčasne interesne dejavnosti, ki jih kasneje sami obiskujejo; v povezavi z Univerzo v Mariboru, Pedagoško in Filozofsko fakulteto uvedba študentk tutorik – za vsakega učenca priseljenca; v organizaciji NVO poteka učenje slovenščine za starše priseljence).
- Vključevanje učenca priseljenca v razredno skupnost zahteva prilagajanje vseh učencev v razredu in učenca priseljenca (uporaba slovarjev, spletnih prevajalnikov, učenci tutorji (vsak nov učenec priseljenec dobi za tutorja učenca, ki govori isti jezik), delavnice za učence (prijazna komunikacija, vključevanje v razred), različne dejavnosti za učence šole/razreda (učenci priseljenci se lahko predstavijo in izrazijo svoj jezik ter kulturo in sošolci se naučijo nekaj besed v drugih jezikih, spoznajo kulturne značilnosti svojih sošolcev priseljencev)).
- Dosežen cilj projekta na ravni države: sistematizirano delovno mesto učitelja za slovenščino kot drugega tujega jezika (v deležu zaposlitve glede na število učencev priseljencev na šoli; kombiniranje zaposlitve na več šolah v lokalni skupnosti).

- V projektu so v šole vpeljali delovno mesto multiplikatorke (zaposlene v okviru projekta), kar bi veljalo sistematizirati in ga tako ohraniti še naprej.
- Vpeljane in preizkušene dejavnosti za vključevanje otrok priseljencev in krepitev medkulturnega sobivanja na šoli bodo izvajali tudi še po preteku projekta, verjetno nekoliko reorganizirane.

Društvo za razvijanje prostovoljnega dela – DRPD, Novo Mesto (predstavitvi vodje programa dnevnega centra za otroke Kristine Lovrinčič in kulturne mediatorke za albanski jezik Halime Djemaili)

- Društvo v okviru Dnevnega centra za otroke, ki zaradi različnih okoliščin potrebujejo več spodbude, motivacije in podpore pri učenju (socialnovarstveni program), sodeluje z vsemi šolami in vrtci v lokalnem okolju. Največji delež uporabnikov centra je otrok priseljencev (dnevno center obišče do 40 otrok). Izvajajo tudi socialne in izobraževalne programe za družine priseljencev (učenje slovenskega jezika, socialna aktivacija).
- Tesna povezava in sodelovanje s šolami v lokalnem okolju (sodelovanje s 5 OŠ v NM; vodja programa šolo obišče vsaj 3-x letno, po potrebi pogosteje; pogovor z učitelji in s šolsko svetovalno službo o delu in potrebni podpori za vsakega otroka ter sprejetosti med vrstniki; sodelovanje z družinami otrok in drugimi socialnimi te zdravstvenimi institucijami v lokalni skupnosti). Vedno več iniciativ učiteljev po sodelovanju z DRPD.
- Redna tedenska komunikacija strokovne delavke DRPD in učiteljev glede zahtev šolskega dela posameznih otrok.
- Uporabniki centra kasneje postanejo prostovoljci v okviru njihovih programov (npr. učna pomoč albansko govorečim učencem s strani albansko govorečih dijakov in študentov).
- Koordinirajo in povezujejo šolo/učitelje ter družine in premoščajo ovire v komunikaciji s pomočjo kulturne mediatorke (za albanski jezik). Pomembno je upoštevati jezikovne stiske otrok in staršev priseljencev pri učenju slovenskega jezika

in vključevanju v novo kulturno okolje. Kulturna mediatorka vzpostavlja medsebojno zaupanje in razumevanje kulturnih razlik v neposrednih odnosih med učitelji in otroki ter družinami priseljencev.

- Prispevek programa k izboljšanju otrokove učne uspešnosti in prilagajanja na šolo, h krepitvi kakovosti učiteljevega dela s temi otroki in k vzpostavljanju zaupanja terin sodelovanja med učitelji in starši priseljencev.

OŠ Livada (predstavitev ravnatelja Gorana Popovića)

- Pionirska osnovna šola na področju razvijanja pedagoškega dela z učenci priseljencev, vključena tudi v projekt Izzivi medkulturnega sobivanja. Že več kot desetletje ima šola večinsko priseljske učence (iz do 34 različnih jezikovno-kulturnih okolij); spremembe strukture so velike med leti in znotraj posameznega leta. Razvijajo lastne pristope in metode učenja ter vključevanja učencev priseljencev, ki jih prevzemajo in adaptirajo tudi druge šole v Sloveniji.
- Potrebno je motivirati učitelje in starše, jih izobraževati in sokreirati ustrezne pristope vključevanja ter poučevanja otrok priseljencev.
- Pomembni dejavniki uspešnosti vključevanja priseljencev: človek (osebnost učitelja in njegova vrednotna ter moralna usmerjenost k sprejemanju, empatiji, naklonjenosti in podpori otrok ter njegove socialne kompetence vodenja otrok); prilagodljivost in fleksibilnost (nujno je prilagajanje v šoli na življenjske situacije otrok priseljencev; zagotavljanje pogojev enakosti med otroki in učitelji različnih kultur).
- Za začetno vključevanje otrok priseljencev in učenje slovenščine ni nujni pogoj strokovna izobrazba iz slovenščine; pomembnejše so socialne veščine in humanitarna naravnost učitelja.
- Potrebno je otroke priseljence sprejeti, jih razumeti in zagotoviti vse možnosti za učni napredek in osebni razvoj, jih usmerjati k ciljem in jih pri tem spodbujati. Obenem

pa je treba jasno izraziti pričakovanje, da morajo tudi sami izkazati interes in se truditi za uspeh ter sprejeti norme, zakone, simbole države, ki jih je sprejela (ne delati vsega namesto njih).

- Za otroke priseljence je pomemben zgled uspešne integracije v slovensko okolje s strani ravnatelja oz. učitelja priseljenca (v mišljenju in delovanju – sodelovanje med ljudmi različnih kultur pomeni medkulturno sobivanje). Otroci sledijo odraslim, ki jim zaupajo in ki so iskreni, ker menijo, da je prav ravnati tako kot njihovi vzorniki.
- Na šoli so vsi različni enakopravni in so ponosni na to (spoznavanje jezikov in kultur, sprejemanje in sodelovanje poteka v šoli pri različnih dejavnostih in na prireditvah z zunanjimi obiskovalci).
- Vloga ravnatelja je usmerjanje kolektiva v medkulturno sobivanje, podpora strokovnim delavcem ter premišljeno razporejanje učencev priseljencev v razrede k ustreznim učiteljem, ki bodo otroke najboljše podprli.

Ugotovitve posveta

I.

Uspešne prakse in modeli temeljijo na skupnih načelih, ki jih navajamo v nadaljevanju:

- 1. Pripoznanje in upoštevanje večjezikovne situacije v razredni oziroma šolski skupnosti** – gre za vključevanje vseh jezikov v šolsko okolje. Poudarek na raznojezičnosti v razvijanju sporazumevalne medkulturne kompetence. Sprejemanje in udejanjanje raznojezičnosti kot vrednote v šoli, spodbujanje učenja in rabe vseh jezikov posameznika, spoštovanje in upoštevanje večjezikovne situacije na vseh ravneh vzgojno-izobraževalnega sistema in v povezovanju z zunanjim okoljem (večjezična raba v vsakdanjih življenjskih situacijah).

2. **Pouk slovenščine za priseljence poteka v okviru rednega pouka in je vanj vključen celoten šolski kolektiv.** Pouk slovenščine za učence priseljence se časovno ne prekriva z ostalimi urami pouka in opismenjevanju se namenja pozornost tudi v okviru drugih predmetov. To pomeni, da je opismenjevanje usklajeno s celotnim učiteljskim kolektivom in vsi učitelji sodelujejo pri opismenjevanju pri vseh predmetih. Kot pomembno se je pokazalo tudi, da je delovno mesto učitelja slovenščine kot drugega tujega jezika sistematizirano in da so v učenje slovenskega jezika vključeni tudi starši.

3. **Vzpostavljanje partnerskega sodelovanja z lokalnim okoljem.** Z medsebojnim povezovanjem šol, nevladnih organizacij in drugih institucij v lokalnem okolju se gradi mrežo, ki ne omogoča le lažjega in uspešnejšega vključevanja učencev priseljencev v izobraževanje in družbo, ampak tudi sami šoli nudi tako vsebinsko kakor tudi infrastrukturno oporo. Pomembno je tudi razumevanje, da pri povezovanju šole z lokalnim okoljem ne gre le za dodatne aktivnosti in podpore, ki jih nudi lokalno okolje učencu v času, ko ni v šoli, ampak da lokalna mreža skupaj z učitelji_cami tesno sodelujejo pri vključevanju učenca_ke in njegove_ne družine na različnih nivojih. Kot ključni dejavnik se je pri tem izkazalo tudi vključevanje učencev priseljencev kot prostovoljcev (tisti, ki so bili sprva sami vključeni kot uporabniki programov NVO) ali kot učencev – tutorjev. Pri opisanih procesih vključevanja v izobraževanje in družbo je pomembna vloga in sodelovanje s kulturnimi mediatorji/-kami.

4. **Vzpostavljanje odprtega odnosa medsebojnega zaupanja in sprejemanja** med strokovnimi delavci šole, otroci in starši priseljenci ter odraslimi v lokalnem okolju, ki omogoča **odzivnost in prilagodljivost** različnim specifikam vsakokratne situacije.

Izpostavljena načela sicer niso bila zasnovana vnaprej kot nekaj, po čemer bi šole lahko oblikovale svoje modele, ampak so šole do njih prišle same in različno, vsaka po svoji poti, ki so si jo zastavile. Slednje kaže na koherentnost tako izpostavljenih načel kakor tudi predstavljenih modelov.

II.

V razpravi se je odprlo še nekaj tematik, povezanih z vključevanjem priseljencev v izobraževanje:

- **Zagotavljanje in financiranje učiteljev maternih jezikov in kultur** (npr. za albanski jezik, makedonski jezik ...). Izvajanje tega pouka sicer sofinancira MIZŠ s pokrivanjem materialnih stroškov, če si šole same zagotovijo učitelja; v nekaterih primerih njihovo delo financira izvorna država (npr. Srbija pri nas, Slovenija v drugih državah), v drugih primerih ti učitelji delajo *pro bono*. Težave v šoli nastajajo pri identifikaciji ustreznih učiteljev, zato bi potrebovali bazo učiteljev prvih jezikov učencev priseljencev, ki bi bila šolam na voljo, da se lahko povežejo z ustreznim kadrom, kadar ga potrebujejo.
- **Slovensko okolje še vedno kaže specifičen odnos do albanskih priseljencev.** Še vedno prevladuje večja stereotipizacija kot do priseljencev iz drugih držav in to posledično zaznamuje tudi šolsko okolje: albanski učenci in njihovi starši pogosto naletijo na več ovir, ki so povezane s predsodki do njihovega jezika in kulture.

- **Razkorak med pravico otrok do šolanja in možnostjo dejanskega vpisa v šolo**, ki je odvisna od tega, ali je družina pridobila potrdilo o bivališču: učenci/dijaki morajo čakati, da postopek formalno steče, in v tem času ne morejo obiskovati pouka.

III.

Prilagoditve učenja in poučevanja otrok priseljencev v času karantene zaradi epidemije covid-19²:

- Učenje slovenščine za učence priseljence s pomočjo slikovnih gradiv, videoposnetkov in interaktivnih iger (usvajanje in utrjevanje besedišča ter krajših povedi).
- Zmanjševanje količine učnih vsebin pri predmetih in prilagoditve glede na njihovo težavnost (izbor vsebin, ki jih je lažje obravnavati samostojno oz. v obliki učenja na daljavo).
- Učna pomoč pri učenju posameznih predmetov s pomočjo spletnih aplikacij (konferenčnih videosistemi Zoom, MSTeams idr.), individualno ali skupinsko (združevanje otrok v skupine z različnih šol, sodelovanje učiteljev, kulturnih mediatorjk, prostovoljk drugih organizacij na lokalni ravni).
- Ovira pri vključevanju otrok priseljencev v pristočasne dejavnosti in učno pomoč v organizaciji lokalnih organizacij.
- Ovirano učenje slovenščine za otroke priseljence novice, ki so se vpisali v šolo tik pred epidemijo oziroma se v proces tudi sicer vključujejo v različnih delih šolskega

---

² Podroben pregled in problemsko obravnavo šolanja učencev priseljencev v času prvega vala epidemije covid-19 smo pripravili v okviru poročila *Izvajanje pouka s priseljenci v času splošne karantene v Sloveniji zaradi epidemije Covid-19* (https://www.pei.si/wp-content/uploads/2020/05/pouk_doma_ucenci_priseljenci_SIRIUS.pdf) in članka »Tudi mama se vam zahvaljuje in vas pozdravlja« – Pedagoški proces z otroki priseljencev med epidemijo covid-19 (https://www.sodobna-pedagogika.net/clanki/04-2020_tudi-mama-se-vam-zahvaljuje-in-vas-pozdravlja-pedagoski-proces-z-otroki-priseljencev-med-epidemijo-covida-19/) .

leta (na začetku, v sredini, na koncu) in za različno dolgo obdobje. Šolsko okolje je v prilagajanju tej posebnosti nefleksibilno.

- Izkušnje prilagoditev (učiteljev in učencev) na pouk v času epidemije iz spomladanskega obdobja so omogočile, da so bili učenci v jesenskem obdobju (2. val) bolj tehnično opremljeni in tudi bolj veščji pouka na daljavo (v času poletnih počitnic so nekateri multiplikatorji organizirali IKT-usposabljanje za učence priseljencev, prav tako so se lahko usposabljali tudi učitelji na strokovnih izobraževanjih ZRSS).

Priporočila

- Sistemsko omogočiti razvijanje raznojezičnosti naklonjenega šolskega okolja kot rezultata delovanja vseh njegovih akterjev (vseh učiteljev, delavcev šole, učencev in staršev).
- Sistemsko omogočiti delovno mesto multiplikatorja oziroma kulturnega mediatorja, ki pri vključevanju učencev/dijakov priseljencev povezuje tako učitelje kakor lokalno okolje.
- Sistemsko omogočiti povezovanje šol v lokalne mreže in že vzpostavljena sodelovanja ohranjati naprej, tudi po izteku projektov.
- Zagotavljati in financirati učitelje prvih tujih jezikov in kultur učencev/dijakov priseljencev in vzpostaviti bazo teh učiteljev, ki bi bila šolam na voljo, da se lahko povežejo z ustreznim kadrom, kadar ga potrebujejo.
- Izdelati akcijske načrte za izobraževanje priseljencev v kriznih razmerah (kot je epidemija covid-19).

Poročilo pripravile:

PEDAGOŠKI INŠTITUT

*The project is co-funded by
the European Union*

dr. Alenka Gril, mag. Sabina Autor in dr. Janja Žmavc (Pedagoški inštitut)

V Ljubljani, februar 2021